

Извештај

за постапка за избор на кандидати за избор на судија во ЕСЧП

1.12.2025, Скопје

Вовед

По поништувањето на првата постапка и распуштањето на првата комисија за избор на кандидати за судија во Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП), Владата на Република Северна Македонија донесе одлука за формирање нова комисија и распишување нов јавен конкурс. Одлуките за поништување на првата постапка, распуштањето на комисијата и нејзиното повторно формирање не беа јавно достапни, ниту придружени со образложение, што уште на почетокот го доведе во прашање степенот на транспарентност и отчетност на процесот на номинирање на судија во ЕСЧП.

Блупринт групата за реформи во правосудството изрази сериозна загриженост за начинот на кој се спроведе постапката, потенцирајќи дека изборот на судија во ЕСЧП претставува тест за институционалната зрелост и демократскиот капацитет на државата. Во демократско општество, особено кога станува збор за избор на судија во еден од најважните меѓународни судови за заштита на човековите права, владеењето на правото, транспарентноста и почитувањето на процедурите мора да бидат водечки принципи.

Овој извештај ги обединува реакциите и анализите на Блупринт групата за реформи на правосудството со наодите од независното набљудување на интервјуата, со цел да се даде целосен и објективен преглед на процесот за избор на судија во Европскиот суд за човекови права.

Претходна постапка

Првичната постапка за избор на судија во Европскиот суд за човекови права започна во март годинава, под координација на Министерството за надворешни работи и надворешна трговија. За жал, процесот не беше целосно транспарентен – не беа јавно објавени биографиите на кандидатите, ниту пак беа достапни информации за критериумите врз основа на кои се вршела селекцијата.

Според Одлуката за основање на Комисија за избор на кандидати за судија во Европскиот суд за човекови права, Комисијата ги имаше следниве задачи :

- да распише јавен оглас за избор на кандидати за судија на Република Северна Македонија во Европскиот суд за човекови права;
- да спроведе постапка за избор на кандидати за судија на Република Северна Македонија во Европскиот суд за човекови права;
- да достави предлог за избор на тројца кандидати до Меѓународниот советодавен панел на експерти на Совет на Европа со цел обезбедување на мислење од аспект на тоа дали кандидатите ги исполнуваат критериумите пропишани од Совет на Европа;
- да достави предлог за избор на тројца кандидати за судија на Република Северна Македонија во Европскиот суд за човекови права до Владата на Република Северна Македонија на усвојување, по добиено мислење од страна на Меѓународниот советодавен панел на експерти на Совет на Европа и
- да достави предлог листа од тројца кандидати, усвоена од Владата на Република Северна Македонија до Парламентарното Собрание на Совет на Европа, преку Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.

По добивањето на ранг-листата, Владата одлучи постапката да се поништи и да се формира нова комисија за избор, бидејќи наводно ниту еден од кандидатите на ранг-листата не ги исполнувал условите за избор. Формалната одлука до овој момент не беше јавно објавена и образложена, ниту доставена до кандидатите кои учествуваа во постапката. Со оглед дека мислењето од Меѓународниот советодавен панел не беше добиено, а Владата донесе одлука за поништување на предложената листа без никакво образложение, останува нејасно врз кои основи е донесена таквата одлука. Се поставува прашањето како Владата утврди дека кандидатите не ги исполнуваат условите и критериумите, имајќи предвид дека Комисијата, формирана токму од Владата, спроведе интервјуа и утврди дека кандидатите ги исполнуваат сите предвидени стандарди.

Овој потег на Владата го доведе во прашање легитимитетот на постапката и создаде сомнеж за нетранспарентно и потенцијално политизирано мешање во процес кој мора да биде стручен, непристрасен и базиран на јасни критериуми. Одлуки донесени без образложение, спротивно на утврдените правила и надвор од пропишаната постапка, го нарушуваат меѓународниот углед на државата и се доведува во прашање дали националната постапка била правична и транспарентна во согласност со Резолуцијата 1646 на Парламентарното Собрание на Советот на Европа.

Правилата на Советот на Европа за избор на судии во ЕСЧП предвидуваат дека:

- повикот за кандидатури треба да биде јавен и широко распространет,
- да се овозможи разумен рок за поднесување апликации,

- секое отстапување од препораките на телата за селекција мора да биде образложено со повикување на критериумите.

Во оваа насока, важно е да се потсети дека Советот на Европа во периодот од 2021 до 2024 година отфрли три листи на кандидати од Република Полска поради процедурални пропусти и прекумерно влијание на извршната власт во процесот на селекција. Затоа, повторувањето на вакви слабости ја загрозува довербата во способноста на државата да спроведе фер, непристрасен и професионален избор.

Со ваквите одлуки не само што се дискредитираат кандидатите предложени од Комисијата, туку и самата Комисија, чија работа беше спроведена во согласност со правилата и составена од претставници на правосудните институции. Одлуката на Владата, донесена без јасно и транспарентно објаснување, создава впечаток дека дури и кога постапката се води со зголемена транспарентност, конечниот избор може да биде под влијание на фактори надвор од стручноста и заслугите.

Блупринт групата изрази мислење дека Владата има обврска да даде јавно објаснување за својата одлука, бидејќи нејзиното непостапување создава сомнеж за притисоци и влијанија кои негативно се одразуваат врз принципите на владеење на правото. Почитувањето на законите и процедурите утврдени со законските регулативи треба да биде единствениот императив преку кој се гарантира владеењето на правото и довербата на граѓаните во институциите.

Слични реакции за одлуката на Владата беа истакнати и од тројцата кандидати кои беа номинирани на листата. Имено, Јавната обвинителка Ленче Ристоска потенцираше дека Владата, со одлуката да не ја почитува препораката на Комисијата за избор на кандидати за судии, прекршила низа од препораките на Советот на Европа, меѓу кои дека националната постапка за селекција треба да биде стабилна, јасно утврдена, транспарентна и заснована врз критериуми, дека улогата на Владата треба да минорна, дека секое отстапување од препораките на стручното тело треба да е образложено и низа други. Дополнително, таа истакна дека размислува да не се кандидира на повторниот оглас, бидејќи „така би му дала легитимитет на новиот избор, а би го делегитимирала стариот”.¹ Слични ставови беа истакнати и од судијата Габриела Гајдова² во насока на утврдување на причините зошто Владата смета дека таа не ги исполнува условите, со оглед дека Комисијата по оценка на сите факти и аспекти по спроведеното мислење го утврдила спротивното, како и од третиот кандидат, адвокатот Јордан Апостолски, кој доставил барање до Владата со цел да му бидат образложени причините

¹ <https://prizma.mk/ristoska-razmislavam-da-ne-se-kandidiram-povtorno/>

² <https://24.mk/details/obvinitelkata-ristoska-i-sudijkata-gajdova-za-tv-24-vladata-da-kazhe-koi-uslovi-ne-gi-ispolnuvame>

зошто не била прифатена листата и кои критериуми не ги исполниле кандидатите за да се поништи целата постапка.³

Тек и организација на интервјуирањето по вториот објавен оглас

По завршување на вториот повик и административната проверка на пријавените кандидати, Министерството за надворешни работи и надворешна трговија ги покани Македонското здружение на млади правници и Коалицијата Сите за правично судење да ги набљудуваат интервјуата со кандидатите. Поканата вклучуваше дневен ред и Водич од Советодавниот панел на експерти на Советот на Европа за избор на судии во ЕСЧП. Набљудувачите немаа пристап до останатите делови од процесот на селекцијата, професионалните биографии, административните документи или прелиминарните оценки на кандидатите, туку присуството овозможи увид само во фазата на интервјуирање. Ваквата покана и отворањето на интервјуто за јавноста претставува позитивен чекор кон транспарентност, но не и целосна усогласеност со насоките за отвореност и отчетност на процесот.

Интервјуата се одржаа на 20 октомври 2025 година во просториите на Уставниот суд на РСМ, од 09:30 до 17:25 часот.

Интервјуата ги спроведе комисија составена од:

Претседател:

Г-дин Дарко Костадиновски – Претседател на Уставен суд на РСМ

Членови:

Г-а Ирина Трајкоска Стрезоски – Директорка на Академијата за судии и јавни обвинители

Г-дин Африм Фидани – Претседател на Врховниот суд на РСМ

Г-а Даниела Димовска – в.д. Претседателка на Основен кривичен суд Скопје

Г-дин Бесник Авдија – Претседател на Основен граѓански суд Скопје

³ <https://www.slobodenpecat.mk/na-1-septemvri-nov-oglas-se-baraat-crno-na-belo-prichinite-zoshto-e-odbienalistata-so-ristoska-gaidova-i-apostolski/>

Вкупно беа интервјуирани 11 кандидати. Иако за секој беше предвидено времетраење од 30 минути, реалната динамика варираше од 16 до 52 минути, што претставува значително отстапување од просекот. Поради ова, некои кандидати чекаа повеќе од еден час за својот термин, што упатува на недоволно прецизно планирање и организација на дневниот ред.

Иако кандидатите добија информација дека интервјуата ќе се спроведат на англиски и француски јазик, не беше подетално објаснето како тоа ќе се реализира - дали интервјуто ќе се одвива по избор на еден од јазиците, или пак се подразбира дека кандидатот ќе треба да покаже еднакво или приближно исто познавање на двата јазика, иако тоа не е определено како услов во водичот на Панелот на Експерти за избор на кандидати во ЕСЧП. Појаснување за начинот на вршење на јазичната проверка беше дадено по иницијатива на првата кандидатка и потоа повторено на почетокот на секое следно интервју.

Структура и квалитет на прашања

Прашањата што им беа поставени на кандидатите може да се групираат во три категории:

- Куси теоретски прашања,
- Прашања од праксата на ЕСЧП,
- Општи и вредносни прашања

Можеше да се забележи дека сите членови не поставуваа прашања на секое интервју, а прашањата не беа воедначени по број и содржина. Исто така, набљудувачите не можеа да забележат дека се користат стандарди за оценување или формулари за белешки, што би овозможиле пообјективна споредба меѓу кандидатите. Сето ова упатуваше на недостиг на методологија за спроведување на интервјуто, оценување на кандидатите, или акт во кој е уредена постапката, односно начинот на работа на комисијата.

Се забележаа значителни разлики во поставениот број на прашања помеѓу кандидатите, од вкупно поставени 7 прашања на еден кандидат, до 26 прашања. Ваква невоедначеност се забележа и кај типот и комплексноста на прашањата, од 5 прашања со кус одговор од вкупно 10 прашања за еден кандидат, до ниедно прашање со кус одговор од вкупно поставени 12 прашања за друг. Иако прашањата беа објективни и професионални, постоеја случаи кога беше очигледно дека кандидатите погрешно го разбраа прашањето, а комисијата не направи напор да ги коригира и да го појасни истото. Исто така, беше забележано дека одредени кандидати даваа исклучително исцрпни одговори на прашањата, како и одговори кои во себе содржеа и одговор на други потенцијални прашања, а комисијата не направи напор за да го насочи одговорот. За време на интервјуата на некои кандидати се чинеше дека се водеше непотребно долга дискусија од страна на комисијата, што зазема дел од

просторот за одговор на кандидатот и за докажување на неговата позиција и знаење. Поради овие фактори, бројот на поставени прашања кај повеќето кандидати не кореспондираше со времетраењето на интервјуто.

Атмосферата варираше на секое интервју - од формално испитување до конструктивен дијалог, поради што беше очигледно дека не постоеше унифициран прашалник или целосно воедначена тематска структура на прашања. Дел од прашањата кои беа поставени на сите кандидати беа основни и фактографски (на пример: „колку држави членки има ЕСЧП?“, „колку предмети се решаваат годишно?“, „која е разликата меѓу „одлука“ и „пресуда“?“, „наведете еден кој предмет има поставено посебен стандард за нашата држава?“, итн.), додека дел од прашањата не беа целосно јасни (на пример: „кое право сметате дека е повредено во случаите со пожарите на депониите и загадувањето на воздухот?“, „дали имате доверба во судството?“, „дали сметате дека судиите во РСМ се корумпирани?“, „кое Ваше искуство Ве прави подобар кандидат од другите?“, итн.). Поради ова, кај повеќето прашања недостасуваа дополнителни прашања за продлабочување на одговорите и подетална проверка на знаењата на кандидатите.

Одредени прашања беа прилагодени на конкретниот професионален профил на кандидатите (професори, адвокати, судии), што заедно со варијациите во времетраењето, вкупниот и поединечниот број и тип на прашања, како и фактот дека дел од прашањата ненамерно беа поставени на нејасен начин, претставуваше сериозен предизвик за соодветна споредба на кандидатите и носење на објективна оценка за тоа како кандидатите се покажале на самото интервју.

Тестирањето на познавање на јазиците се одвиваше така што секој кандидат се претставуваше на англиски или француски, по сопствен избор, додека пак интервјуата се водеа со спонтани промени од македонски на англиски јазик во поставувањето на прашањето, или пак поставување на прашања на македонски јазик со барање одговорот да биде даден на англиски. Прашањето за познавање на француски јазик се сведувааше на едноставна фраза, кандидатот да каже на француски каде живее и што работи. Притоа, некои членови на комисијата користеа симултан превод кога разговорот се водеше на англиски јазик, додека сите членови користеа симултан превод кога одговорот беше даден на француски јазик. Поради овие фактори, не е јасно колку комисијата може соодветно да направи процена на јазичната способност на кандидатите.

Професионалност на комисијата

Позитивно е што кај дел од членовите се забележа искрена заинтересираност и професионален пристап во оценувањето на стручноста и познавањето на кандидатите, но за жал дел од членовите беа пасивни на дел или на повеќето од интервјуата, со поставување на малку прашања, или

исклучително едноставни прашања. Еден од членовите на комисијата, учествуваше со поставување прашања на само двајца кандидати, додека двајца од членовите учествуваа во просек со по две или три прашања од кандидат.

Беше забележано дека членовите на комисијата покажаа професионален и достоинствен пристап и интервјуата се спроведуваа во коректна и безбедна атмосфера со почитување на сите кандидати. Сепак, на дел од интервјуата претседателот, или друг член излегуваа на кратко, без да соопштат на што се должи излегувањето од просторијата или истото претходно да биде најавено, што значи дека во кратки временски интервали, дел од интервјуата не се спроведуваа пред целосен состав на комисијата.

Исто така, на моменти се забележуваше деконцентрација на членовите на комисијата и се добиваше впечаток на недоволна присутност додека кандидатот зборува, што се должеше на објективен замор кој се појави кај членовите заради несоодветно испланираниот дневен ред. Беше забележано и дека дел од членовите читаат од хартиените материјали или пак од мобилните телефони додека кандидатите одговараат, што се должеше на недоволна подготвеност и несоодветна организација на процесот.

Независност и интегритет на процесот

Пред започнување на интервјуата, членовите на комисијата ги известуваа набљудувачите дека по поднесена претставка Државната комисија за спречување на корупцијата има отворено предмет во однос на можен судир на интерес на Претседателот на комисијата за избор со еден од кандидатите. Исто така, комисијата истакна дека според нив, во конкретниот случај не може да стане збор ниту за пристрасност ниту за потенцијален судир на интереси, поради што предлогот за изземање на претседателот не е прифатен од членовите на комисијата. Оттука, комисијата има донесено едногласна одлука закажаните интервјуа да се спроведат согласно планираниот распоред, но конечното рангирање и одлука да биде донесена откако ДКСК ќе одлучи по приговорите. Соопштението на Комисијата беше подоцна доставено и до медиумите и јавно објавено. Позитивно е тоа што Комисијата се потруди да обезбеди транспарентност на постапката и отворените прашања за судир на интерес, сепак, со спроведување на интервјуата и покрај отворената постапка од ДКСК, остава сомнеж за непристрасноста и правичноста на целиот процес.

Во оваа насока, покрај тоа што голем дел од кандидатите професионално се познаваа со членови на комисијата, а дел од нив и се во исти работни единици, како надреден и подреден службеник, сепак овие прашања не беа разгледани како можен конфликт на интерес. И покрај ова, на едно интервју директорката на АСЈО се воздржа од поставување на прашања заради избегнување на конфликт на

интерес, иако беше меѓу членовите на комисијата кои на сите интервјуа заземаат активна улога. Овој кандидат воедно ги читаше повеќето од своите одговори од тефтер, што остави сомнеж за тоа дека има спремни одговори, особено доколку се земе предвид дека бил кандидат и во претходната, поништена постапка.

На седницата одржана на 12 ноември 2025 година, ДКСК донесе повеќе одлуки со кои утврди постоење потенцијален судир на интереси кај тројца членови на Комисијата во однос на двајца кандидати. Според ДКСК:

- постои потенцијален судир на интереси кај претседателот на Уставниот суд, г-дин Дарко Костадиновски, во однос на кандидатот проф. д-р Сашо Георгиевски, кој му бил ментор на докторските студии;
- директорката на Академијата за судии и јавни обвинители, г-а Ирена Трајковска Стрезоски, е во потенцијален судир на интереси со двајца кандидати: г-дин Илир Исеини (нејзин заменик-директор) и г-дин Али Алиу (член на Управниот одбор на Академијата);
- за истите двајца кандидати, ДКСК утврди потенцијален судир на интереси и кај членот на Комисијата, г-дин Бесник Авдија, кој е претседател на Управниот одбор на Академијата.

Со овие одлуки ДКСК не утврдува реален, актуелен судир на интереси и не изрекува санкции, но ја запира понатамошната постапка и дава јасна препорака службените лица да се изземат од одлучување во однос на конкретните кандидати, со цел да се зачува непристрасноста на процесот.

Клучен проблем претставува тоа што одлуките на ДКСК се донесени по завршувањето на интервјуата, внатрешните дискусии и формирањето на впечаток за кандидатите кои се суштинскиот дел од постапката. Иако Комисијата јавно информираше дека ќе ги почитува насоките на ДКСК, не постојат јавно достапни податоци дали и на кој начин членовите реално се иззеле од одлучувањето, ниту пак дали ова изземање било применето доследно за сите фази (евалуација, дебата и гласање), или само за финалниот чин на гласање.

Дополнително, со оглед дека за одредени кандидати двајца членови требало да се изземат, постои реален ризик овие кандидати да се најдат во понеповолна позиција, бидејќи практично можеле да добијат најмногу три гласа од петчлената Комисија. Во отсуство на јасно објавени податоци за тоа како гласале поединечните членови, како и каков бил бројот на гласови по кандидат, овој аспект останува непрецизиран и создава сомнеж во еднаквоста на третманот.

Одлука

Комисијата за избор на кандидат на Република Северна Македонија за судија во Европскиот суд за човекови права во Стразбур предложи тројца кандидати кои ќе бидат доставени на оценка до експертскиот панел на Советот на Европа. Станува збор за адвокатите Јордан Апостолски и Наташа Бошкова, како и професорот Сашо Георгиевски. Комисијата гласала тајно. Двајца од кандидатите добиле по пет гласа, а третиот четири. Понатаму, Владата треба да ги достави имињата до Комитетот на Советот на Европа, по што следува интервјуирање на кандидатите. По интервјуата, конечниот предлог ќе оди на пленарна седница на Советот на Европа. Претседателот на комисијата информираше дека Комисијата постапувала според насоките на Државната комисија за спречување на корупцијата, која претходно укажа на можен судир на интереси.

Според јавно изнесените информации на брифинг со новинари, двајца од кандидатите добиле по пет гласа, а третиот четири гласа. Не беа објавени детални податоци за бројот на гласови на останатите кандидати, ниту пак критериумите врз основа на кои е утврдена конечната ранг-листа. Во тој контекст, иако Комисијата јавно соопшти дека постапувала согласно насоките на ДКСК, не постојат јавно достапни информации дали и кога точно членовите формално се иззеле од одлучувањето, за кои кандидати и во кои фази од процесот (евалуација, дискусија, гласање). Во отсуство на објавена ранг-листа, јасно образложение за рангирањето и увид во бодовите на сите кандидати, исто така не е можно да се провери дали препораките за иземање навистина биле применети и дали конкретни кандидати (особено оние за кои двајца членови биле во потенцијален судир на интереси) се нашле во структурно понеповолна положба (со фактички максимум од три можни гласа наместо пет).

Заклучоци

Вклучување на независни набљудувачи претставува значаен чекор кон зголемена транспарентност и јавна отчетност. Сепак, јавноста и транспарентноста на само еден дел од целокупниот процес не може да го надомести недостигот на јавно достапни информации за кандидатите или претходните фази на процесот. Поради ова, остануваат сериозни предизвици поврзани со:

- ограничената јавна достапност на документите и одлуките на комисијата,
- недоволната стандардизација на прашањата и критериумите за оценување,
- неусогласеноста во времетраењето на интервјуата,
- потенцијалните судири на интереси,
- недоволното појаснување на јазичните услови и процедурите.

Членовите на комисијата покажаа професионален и достоинствен пристап, а интервјуата се одвиваа во коректна и безбедна атмосфера, со почитување на кандидатите, а присуството на повеќе институционални претставници во комисијата овозможи интердисциплинарен пристап и различни перспективи при оценување на кандидатите.

Од самите интервјуа не беше очигледно дека има воедначена методологија и унифициран пристап, а процесот беше спроведен без соодветна координација и менаџирање на самиот тек на интервјуата. Недостигот на јасни критериуми, воедначен пристап и соодветна проверка на јазичните способности, како и недостиг на формално консултирање и оценување влијае и на целосната усогласеност на процесот со стандардите на Советот на Европа за фер избор заснован на заслуги.

Дополнително, фактот што постапката се одвиваше во услови на веќе отворени предмети пред ДКСК за потенцијален судир на интереси на членови на Комисијата, а препораките за изземање беа донесени дури откако суштинскиот дел на процесот (интервјуирање и внатрешна евалуација) веќе беше завршен, ја доведува во прашање непристрасноста и интегритетот на постапката во целина. Во отсуство на детално јавно образложение за примената на препораките за изземање и за влијанието врз конечниот исход, остануваат сомнежи дали сите кандидати навистина биле ставени во еднаква позиција.

Покрај забелешките од интервјуирањето, особено загрижувачки се околностите поврзани со првичното поништување на постапката од Владата, кое беше донесено без јавно достапна одлука, без образложение, без претходно мислење од Меѓународниот советодавен панел на Советот на Европа, без објавени информации за критериумите врз основа на кои се смета дека ниту еден кандидат не ги исполнувал условите.

Распуштањето на првата комисија и формирањето на нова, исто така без образложение или јавна дискусија, оставаат сомнеж за арбитражност, надминување на овластувањата на Владата и можен политички притисок врз процесот. Овие постапки се во спротивност со препораките на Советот на Европа, според кои националната постапка мора да биде предвидлива, стабилна и транспарентна, улогата на Владата треба да биде минимална, техничка и ограничена на формално проследување на листата, секое отстапување од препораките на селекциското тело мора да биде детално и јавно образложено.

Сумирано, иако постапката формално беше спроведена во коректна атмосфера и со позитивен елемент на набљудување од граѓанскиот сектор, суштинските слабости во планирањето, методологијата, управувањето со конфликт на интереси и транспарентноста внесуваат сомнеж за усогласеноста на процесот со стандардите на Советот на Европа за транспарентен, непристрасен и меритократски избор на судии во Европскиот суд за човекови права.

Препораки

Се препорачува во иднина Владата и надлежните институции да обезбедат целосна транспарентност на процесот, вклучително и објавување на составот на комисијата, методологијата за оценување и конечната листа со образложенија. Во конкретниот случај, неопходно е да се обезбеди јавно и детално образложение за причините за поништување на првичната постапка и распуштање на првата комисија за избор, со цел да се врати довербата во процесот и да се избегнат сомнежи за произволност или политичко влијание.

Исто така, потребно е да се воспостават јасни процедури како Владата може да влијае на постапката и да се утврди со посебен акт или методологија дека истото е можно само во строго ограничени и однапред дефинирани ситуации, како постоење на очигледни процесни повреди, спротивност со пропишаните критериуми, неисполнување на технички предуслови.

Вклучувањето на набљудувачи од граѓанскиот сектор, или овозможување на целосна јавност со јавно емитување на интервјуата или објавување на записниците треба да стане редовна практика, со цел да се зајакне довербата на јавноста во процесот и да се обезбеди избор на најквалитетни кандидати кои ги исполнуваат највисоките стандарди на професионалност, интегритет и независност.

Потребно е да се користи стандардизиран образец со критериуми за процена на правното знаење, интегритетот, аналитичко размислување, познавањата на ЕКЧП и практиката на ЕСЧП, јазичната компетентност и мотивацијата за вршење на службата.

Се препорачува секој член на комисијата да пополнува посебен претходно утврден формулар за секој кандидат, а потоа ваквото оценување да се усогласи во една колективна оцена.

Потребно е да се усвои сет на основни прашања применливи за сите кандидати, или пак да се воедначат тематски области од кои би биле тестирани познавањата на сите кандидати, со споредбени прашања. Во таа насока, препорачливо е да се избегнуваат неважни, сложени, шпекулативни или лични прашања, како и да се осигура рамноправно учество на сите членови и конзистентна проверка на употребата на јазиците, како што е стандардизиран тест по англиски и француски јазик како составен дел од интервјуто. Притоа, потребно е да се води сметка за личниот состав и квалификации на кандидатите на комисијата со цел да се овозможи најмалку еден член да има активно познавање од секој јазик и да се избегне назначување на членовите кои немаат познавање ниту на француски ниту на англиски.

Во контекст на воспоставување на предвидливи правила, методологија и процедури за работа на комисијата, потребно е да се воведат и постапки за решавање на конфликт на интерес. Во таа насока, треба да се размисли и членовите на комисијата да пополнуваат посебен формулар за изјава на

интереси и задолжително изземање во случај на поврзаност со кандидат. Воедно, ваквите правила треба да гарантираат и дека членовите на Комисијата ќе се изземат навремено, пред да започне процесот на интервјуирање, и дека изземањето важи за сите фази на постапката, со цел да се спречи какво било влијание врз еднаквоста, правичноста и интегритетот на процесот.

Потребно е да се овозможат соодветни административни и технички услови за работа на комисијата што значи и назначување на секретар кој ќе води записник, координатор кој ќе се грижи за целокупната организација на процесот и менаџирање на времето на спроведување на интервјуата за да се овозможи еднакво време за претставување на секој кандидат.

Со цел да се овозможи долгорочно унапредување и одржливост, потребно е да се воспостави постојано советодавно тело за избор на судии во ЕСЧП, кое воедно би можело да ги усогласува домашните практики со стандардите на Советот на Европа, да ги следи моделите и добрите примери на земјите членки на Советот на Европа, како и да ги обучува идните членови на комисијата за избор а за методологија и стандардите на Советот на Европа. Ова ќе овозможи на долг рок принципот на мерит, интегритет, родова рамнотежа и разновидност да се вгради во националната рамка.

Оттука, неопходно е итно јавно објавување на официјален извештај од процесот во кој ќе бидат вклучени податоци за поставените прашања и материјали од интервјуата, поединечно рангирање на кандидатите и образложение на конечната одлука на комисијата, заедно со образложение на случајот поврзан со конфликт на интерес за кој се води постапка пред ДКСК.

Блупринт група за реформи во правосудството:

- Институт за човекови права (ИЧП)
- Институт за европска политика (ЕПИ)
- Коалиција „Сите за правично судење“ (КСПС)
- Македонско здружение на млади правници (МЗМП)
- Хелсиншки комитет за човекови права
- Центар за правни истражувања и анализи (ЦПИА)